

Sygn. akt II CSK 213/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 stycznia 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Karol Weitz (przewodniczący)
SSN Antoni Górski (sprawozdawca)
SSA Agata Zając

w sprawie z powództwa B. Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w Ł.
przeciwko J. K. i M. S.
o zapłatę,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym
w Izbie Cywilnej w dniu 26 stycznia 2017 r.,
skargi kasacyjnej strony powodowej
od wyroku Sądu Okręgowego w Ł.
z dnia 12 listopada 2015 r., sygn. akt III Ca (...),

**oddala skargę kasacyjną i zasądza od powoda na rzecz
pozwanych 1.800 (jeden tysiąc osiemset) zł kosztów zastępstwa
prawnego w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

W dniu 10 listopada 2010 r. B. sp. z o.o. z siedzibą w Ł. zawarł z pozwanym J. K. umowę leasingu operacyjnego, której przedmiotem był samochód ciężarowy nabyty przez powoda za cenę netto 243.385,60 zł. Umowa została zawarta na czas

określony do dnia 20 października 2013 r. Integralną częścią umowy leasingu były załączniki w postaci: Terminarza Opłat, Ogólnych Warunków Umowy Leasingu (OWUL) oraz Specyfikacji Przedmiotu Leasingu. Korzystający (pozwany) zobowiązał się do terminowego regulowania na rzecz finansującego (powoda) opłat i innych płatności określonych w umowie leasingu. Strony przewidziały, iż zabezpieczenie umowy stanowią dwa weksle własne *in blanco* podpisane przez pozwanego wraz z deklaracją wekslową, poręczone przez pozwaną M. S.

Zgodnie z umową, cena przedmiotu leasingu mogła być zmieniona w trybie pisemnego powiadomienia Korzystającego (pozwanego) przez Finansującego (powoda) na skutek powstania innych kosztów, których wielkości Finansujący (powód) nie mógł przewidzieć i w związku z tym nie mogły być one uwzględnione w Umowie Leasingu (§ 5 ust. 10.4.).

Pozwany J. K. spłacał raty leasingu zgodnie z harmonogramem. W dniu 21 października 2013 r. nabył od powoda samochód ciężarowy będący przedmiotem leasingu za cenę 3.397,72 zł brutto.

W dniu 28 stycznia 2014 r. Naczelnik Urzędu Celnego w Ł. wydał decyzję, w której określił zobowiązanie podatkowe w podatku akcyzowym z tytułu nabycia wewnątrzwspólnotowego pojazdu samochodowego marki BMW X6, , nr (...), rok produkcji 2010 r. w wysokości 47.578 zł. W wyniku przeprowadzonego postępowania wyjaśniającego organ podatkowy ustalił, że przedmiotowy pojazd przeznaczony jest głównie do przewozu osób, a zatem jest objętym kodem CN (...), a nie CN (...), bez względu na zapisy w dokumentach rejestracyjnych oraz twierdzenia podatnika, co uzasadnia pobranie wyższej opłaty akcyzowej.

W związku z decyzją z dnia 28 stycznia 2014 r. powód uiścił należyty podatek w wysokości 67.300 zł na rzecz organu celnego, w tym odsetki za okres od 23 grudnia 2010 r. do 04 kwietnia 2014 r. w wysokości 19.722,05 zł i obciążył pozwanego obowiązkiem zwrotu kwoty 67.300 zł w terminie do 31 lipca 2014 r. wystawiając fakturę VAT nr: (...), skorygowaną następnie fakturą VAT nr (...).

Powód uzupełnił weksel *in blanco* w następujący sposób: „B. 10 listopada 2010 r. Na 67.300 zł dnia 13 sierpnia 2014 r. zapłacę bez protestu za ten weksel

własny na zlecenie B. Sp. z o.o. z siedzibą w Ł., sumę sześćdziesiąt siedem tysięcy trzysta złotych płatny w siedzibie B. sp. z o.o. w Ł."

Powód powiadomił pozwanych o uzupełnieniu weksla *in blanco* i wezwał ich do zapłaty należności.

Wyrokiem z dnia 26 maja 2015 roku Sąd Rejonowy w Ł., w sprawie z powództwa B. Spółki z o.o. w Ł. przeciwko J. K. i M. S. o zapłatę, utrzymał w mocy nakaz zapłaty tego Sądu z dnia 21 października 2014 r., którym nakazano pozwanym, aby na podstawie weksla zapłacili solidarnie na rzecz powoda kwotę 67.300 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 14 sierpnia 2014 r. do dnia zapłaty.

W ocenie Sądu Rejonowego umowa leasingu wraz z Ogólnymi Warunkami Umowy (OWU) dawała podstawę do obciążenia pozwanego obowiązkiem zwrotu dochodzonej kwoty. Ponadto obowiązek zwrotu podatku na rzecz powoda wynikał z art. 709⁷ § 1 k.c., gdyż przez ciężary związane z własnością lub posiadaniem rzeczy, o których mowa w tym przepisie należy rozumieć przede wszystkim należności o charakterze publicznoprawnym.

Na skutek apelacji pozwanych, wyrokiem z dnia 12 listopada 2015 r. Sąd Okręgowy w Ł. zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że uchylił wyrok Sądu Rejonowego w Ł. z dnia 21 października 2014 r. w całości i oddalił powództwo.

W ocenie Sądu Okręgowego, treść stosunku podstawowego, czyli umowa leasingu, nie stwarzała przesłanek do obciążenia pozwanych obowiązkiem zapłaty sumy wekslowej dochodzonej pozwem, gdyż powód wypełnił weksel *in blanco* niezgodnie z treścią deklaracji wekslowej. Możliwość wypełnienia weksli *in blanco* złożonych na zabezpieczenie spłaty zobowiązania pozwanych została ograniczona czasowo, tj. do chwili spłaty wszelkich zobowiązań z umowy leasingu. Sąd Okręgowy wskazał, że, zgodnie z treścią umowy, należało pisemnie powiadomić korzystającego o zmianie wartości przedmiotu leasingu ustalonej w umowie, a także o zmianie wysokości opłat obciążających korzystającego (pozwanego). Powód nie dokonał takiego powiadomienia przed upływem okresu obowiązywania umowy, tj. przed dniem 20 października 2013 r., mimo że dochodzone przez niego zobowiązanie podatkowe powstało z mocy prawa w początkowym okresie obowiązywania umowy leasingu.

Zdaniem Sądu Okręgowego, pozwany, jako profesjonalista w zakresie prowadzonej przez siebie działalności leasingowej, nie może skutecznie powoływać się wobec swojego kontrahenta na okoliczność, że nie wiedział jakiego rodzaju pojazd samochodowy nabył i jakie zobowiązania podatkowe obciążają go w związku z tym faktem, w związku z czym nie ma podstaw do obciążania pozwanego skutkami finansowymi zaniechań powoda.

Sąd Okręgowy zwrócił także uwagę, że w okresie od dnia 20 listopada 2010 r. do dnia 20 października 2013 r. pozwany J. K. uiścił na rzecz powoda wszystkie opłaty przewidziane w terminarzu stanowiącym załącznik nr 1 do umowy leasingu. Potwierdzeniem powyższego jest fakt, że powód, uznając umowę leasingu za całkowicie wykonaną przeniósł na pozwanego J. K. własność samochodu będącego przedmiotem leasingu.

Od wyroku Sądu Okręgowego skargę kasacyjną wniosła strona powodowa, zaskarżając go w całości. W skardze opartej na pierwszej podstawie kasacyjnej (art. 398³ § 1 pkt 1 k.p.c.) zarzuciła naruszenie art. 709⁷ § 1 k.c., art. 65 § 2 k.c. w zw. z § 4 ust. 2.2., § 3 ust. 17 w zw. z § 3 ust. 14.1 Ogólnych Warunków Umowy Leasingu (OWUL) oraz art. 405 k.c.

Na tej podstawie powód wnosił o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i rozstrzygnięcie co do istoty sprawy.

W odpowiedzi pozwani wnosili o oddalenie skargi kasacyjnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Stosownie do art. 709⁷ § 1 *in fine* k. c., korzystający obowiązany jest „ponosić ciężary związane z własnością lub posiadaniem rzeczy”. W umowie z opcją nabycia własności przedmiotu leasingu, z jaką mamy do czynienia w niniejszej sprawie, sformułowanie to należy rozumieć w ten sposób, że dotyczy ono obowiązków korzystającego do chwili nabycia przez niego własności przedmiotu leasingu. Do tego czasu właścicielem rzeczy pozostaje bowiem finansujący, i, gdyby nie ta regulacja kodeksowa, to na nim spoczywałyby te ciężary. Wyprowadzanie z treści tego przepisu przez skarżącego dodatkowych obowiązków, które miałyby obciążać nabywcę przedmiotu leasingu, jest nieuzasadnione;

nabycie prawa własności następuje tu bez żadnych dodatkowych obciążeń wynikających *ex lege*. Dlatego zarzut skargi naruszenia tej normy prawnej jest nieusprawiedliwiony.

Strony umowy leasingowej mogą, rzecz jasna, przewidzieć takie dodatkowe obciążenie nabywcy przedmiotu leasingu. Trzeba jednak zgodzić się z oceną Sądu Okręgowego, że ani treść umowy wiążącej strony w niniejszej sprawie ani ogólne warunki, stanowiące załącznik do tej umowy, nie dają podstaw do wysnucia wniosku, że pozwany zobowiązał się w niej do ponoszenia dodatkowych świadczeń na rzecz byłego finansującego także po nabyciu własności pojazdu objętego tą umową. Nie ulega wątpliwości, że wszelkie zmiany wysokości opłat leasingowych, o których mowa jest w powołanych przez skarżącego postanowieniach ogólnych warunków umowy leasingu, dotyczą zmian świadczeń w trakcie obowiązywania umowy, czyli przed przejściem własności przedmiotu leasingu na pozwanego. Wskazany przez niego § 3 ust. 14 mówi wprost o obowiązkach korzystającego „w okresie trwania niniejszej umowy”, a ust. 17 tego paragrafu reguluje jedynie sposób postępowania w razie powstania w tym okresie dodatkowych obowiązków lub powstania zaległości w uiszczaniu opłat przez korzystającego. Według zaś § 4 ust. 2.2. wartość przedmiotu leasingu określa się na „dzień zawarcia umowy”, a dodatkowe wydatki obejmują okres „do dnia przekazania przedmiotu leasingu”. Skarżący zdaje się ignorować tę podstawową okoliczność, że opłaty leasingowe mogą być pobierane w trakcie trwania umowy, a nie po jej wygaśnięciu na skutek przewidzianego w § 8 pkt 1 terminowego zakończenia umowy i nabyciu przedmiotu leasingu. Gdyby strony uzgodniły, że mimo przejścia prawa własności na byłego korzystającego, obowiązany on będzie do uiszczenia jakiegoś dodatkowego świadczenia na rzecz byłego finansującego, to powinny taką możliwość wyraźnie przewidzieć – najlepiej właśnie w § 8 umowy. Brak tego rodzaju zastrzeżenia w treści całej umowy powoduje, że nie było podstaw do przypisania pozwanemu J. K. odpowiedzialności *ex contractu* za zgłoszone roszczenie. Brak zaś takiej możliwości ze stosunku podstawowego, czyni niezasadnym roszczenie dochodzone od pozwanych na podstawie wystawionych przez nich weksli własnych, gdyż granice tej odpowiedzialności wekslowej wyznacza treść deklaracji

wekslowych. Oznacza to, że nieusprawiedliwiona jest podstawa skargi w postaci naruszenia art. 65 § k.c.

W tych okolicznościach nie ma żadnych racji prawnych do powoływania się w skardze na odpowiedzialność pozwanych w ramach bezpodstawnego wzbogacenia. Po pierwsze bowiem, odpowiedzialność kondykcyjna nie stanowi alternatywy odpowiedzialności kontraktowej, a po wtóre, deklaracje wekslowe pozwanych jednoznacznie odnosiły się do zabezpieczenia odpowiedzialności z tytułu umowy, nie obejmując bezpodstawnego wzbogacenia.

W tym stanie rzeczy skarga kasacyjna podlegała oddaleniu, jako nieusprawiedliwiona, z obciążeniem powoda kosztami postępowania kasacyjnego (art. 398¹⁴ w zw. z art. 98 § 1 k.p.c.).

aj

r.g.